

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Tečaj X.

V saboto 13. novembra (poznojesna) 1852.

List 91.

Pesem od železne ceste po Notrajskim.

Železnica pride
Kaj pride pa ž njo?
Al blagor al lakot,
Sam Bog vé kaj bo!

Dozdaj kdor razsajal,
Kdor pluga se bal,
Bo trebuh svoj zvezal,
Ternjole le bral!

Omolknula bosta
Ves »holt« in ves »hi« —
Blagó po železi
Le memo derči!

Dozdaj kdor vozaril,
Postopal in pil,
Bo suh kakor terta,
Le solze točil!

Marskaj obrnila
Železna bo pot,
Bič skrila jermenov
Za duri bo v kot.

Hajd, bratje, na njive,
Kamnito polje!
Dovolj bo tam dela
Za pridne roké.

Prek ceste ne bo več
Tolk pivnic kot zdaj,
Ker vince peljalo
Se bo — le naprej!

Železnica pridi!
Kaj bi se te bal?
Na polji bom srečo
Bom blagor iskal.

Vsa druga bo pela,
Marskaj bo drugač,
Perutnice stisnul
Bo cestni bahač!

Bom junce, bom vole,
Bom kravce redil,
V kratkim nemara
Sam svojega pil!

Brez truda in žula
Življenje ne bó, —
Al zemlja plačuje
Z dobrotno rokó!

Miroslav.

Kmetijske skušnje.

(Oglje odvzame duh zatuhlmu in spridenimu orsu), če se na oglje ena lega ovsa usuje, na to spet ena lega oglja, potem spet ovsa in tako naprej poredama enkrat ovsa enkrat oglja, da je kup višji kot širji in tudi na stranéh z ogljem zadelan, da se ovës clo nič ne vidi. En kmetovavec je na to vižo o 6 tednih 50 vaganov stuhnjeniga ovsa popolnoma zboljšal. Na vsako lego ovsa naj se polovica mére oglja, postavim, na 1 vagan ovsa pol vagana oglja da. Oglje je tudi po tem še za vsako rabo dobro. (Allg. L. u. F. Ztg.)

(Javorovo cvetje je čbelam dober šiveš), zato rej priporoča čbelar Büsing v časniku za čbelarstvo: naj bi čbelarji v okolici čbeljnaka zasadili javor, ki mesca majnika in rožnika cvetë.

(Krompir od mesca do mesca ložeji prihaja) zato, ker vodene dele spuhtuje in tudi močca (štirke) zgubiva, kadar v kleti kaliti začnë. Po skušnjah postane krompir že o prvih 12 urah poldrugi odstotek ($1\frac{1}{2}\%$) ložeji, o 6 tednih zgubi pri 100 funtih 7 funtov na teži. Ker zgubi do mesca novembra nar več vodenih delov, ima mesca novembra v ti razmeri nar več močca ali kašnatih delov v sebi;

od mesca svečana pa, kadar začnë krompir kaliti (poganjati), se manjša vedno bolj močic, kolikor bolj krompir kali. Iz tega se da presoditi, kdaj je krompir nar bolji, in zakaj.

(Gosence na drevju pokončati) se naredi na konec kôla iz cunj omëlo, ktero se pomoči v lug, ki je z navadno (černo) žajfo zmešan. S tem omëlam se potem gosence na drevju poškropijo in pokončajo. Nek kmetovavec pravi, da zamore en človek, če vsak dan eno uro to dela in vsak teden le za 2 groša žajfe porabi, 100 velicih dreves čistih ohraniti.

Obris sadjoreje

po različnih krajih Gorenskiga in Dolenskiga.

V poslednjim listu „Novic“ smo popisali razširjenje sadjoreje na Krajskim, v razmeri k takim krajem, ki so za sadno rejo kolikor toliko pripravi.

Danes se čemo od kontona do kantona podati in pregledati kako je s sadjorejo v posamnih kantoni, kakor so bili poprej, ko ste bile še Ljubljanska in Novomeška kresija.

Začnemo na Gorenském.

Sadniga drevja zasajeniga na 100 oralih (johih) gori imenovaniga za sadje pripravniga prostora je:

v kantonu	Krajske Gore	1 oral	in $\frac{1}{2}$,
v	Radoljškim z Bledam	4 orale	in $\frac{3}{4}$,
v	Terziškim	5 oralov,	
„	Krajskim z Velesovim	9 oralav	in $\frac{1}{2}$,
„	Loškim	10 oralov,	
„	Smledniškim	13 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	Mekinskim	14 oralov,	
„	Berdškim	14 oralov,	
„	Ponovišk. in Moravšk.	16 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	okolice Ljubljanske	11 oralov,	
„	Ižanskim	8 oralov.	

Na Dolenskim pa:

v kantonu	Turjaškim	4 orale	in $\frac{1}{2}$,
„	Ribniškim	3 orale,	
„	Višnjagorskim	8 oralov	in $\frac{1}{4}$,
„	Zatičinskim	9 oralov	in $\frac{3}{4}$,
„	Trebniškim	10 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	Mirniškim	5 oralov,	
„	Mokronoškim	10 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	Boštajnskim	8 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	Kerškim	17 oralov,	
„	Kostanjevškim	14 oralov,	
„	Novomeškim	4 orale	in $\frac{3}{4}$,
„	Krupškim	6 oralov	in $\frac{1}{4}$,
„	Polanskim	7 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	Kočevskim	6 oralov	in $\frac{1}{2}$,
„	Žužemberškim	5 oralov.	